

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 8.11.2006
KOM(2006) 675 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE
REGIONY PRO HOSPODÁŘSKOU ZMĚNU

{SEK(2006) 1432}

SDĚLENÍ KOMISE
REGIONY PRO HOSPODÁŘSKOU ZMĚNU

„Pokrok směrem k hospodářské reformě již probíhá, Evropa je v pohybu. Pokud budeme moci zdvojnásobit naše úsilí, bude se na obnovenou lisabonskou strategii nahlížet jako na skutečný mezník na cestě k růstu a zaměstnanosti v Evropě. Je čas zařadit vyšší rychlost.

José-Manuel Durão Barroso

25. ledna 2006

„Evropská rada vítá sdělení Komise „Čas zařadit vyšší rychlost“ a vyzývá Radu, Komisi a členské státy, aby praktickým způsobem zorganizovaly výměnu zkušeností.“

Evropská rada

24. března 2006

Shrnutí

V období 2007–2013 chce Komise ve spolupráci s členskými státy zaměřit dva stávající nástroje evropské regionální politiky, meziregionální spolupráci a program sítí pro rozvoj měst, na testování osvědčených postupů pro hospodářskou modernizaci a lepší konkurenceschopnost. Tato nová iniciativa se bude nazývat Regiony pro hospodářskou změnu a ještě více posílí příspěvek evropské politiky soudržnosti k dosažení cílů obnovené lisabonské agendy. Celkový rozpočet se bude pohybovat v řádu 375 milionů EUR.

V rámci nové iniciativy budou meziregionální spolupráce a program sítí pro rozvoj měst fungovat stejně jako v současnosti. Dobrovolné sítě zúčastněných členských států, regionů a měst vyberou pro ně zajímavá témata týkající se rozvoje a budou se jimi zabývat v rámci společných sítí spolufinancovaných prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj. Zúčastněné členské státy, regiony a města budou nadále zaujímat vedoucí postavení při řízení a fungování těchto sítí.

Novým prvkem pro období 2007–2013 bude, že sama Komise sítím nabídne několik témat zaměřených na hospodářskou modernizaci a obnovenou lisabonskou agendu. Členské státy, regiony či města, která se rozhodnou těmito tématy zabývat, budou mít možnost užší spolupráce s Komisí. Druhou hlavní novinkou bude, že v rámci iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu vznikne možnost rychlého rozšíření. Ta Komisi umožní sehrát vedoucí úlohu při testování vybraných nápadů s cílem jejich rychlého rozšíření, a to prostřednictvím hlavních programů evropské regionální politiky podporovaných z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Pro vybraná témata budou vytvořeny dobrovolné sítě řízené Komisí, která bude zároveň shromažďovat výsledky. Tímto způsobem Komise získá prostor na testování svých nápadů na hospodářskou modernizaci v rámci témat, která stanovila. Za výběr uvedených témat a řízení programů jsou odpovědné útvary Komise, které své úsilí vzájemně koordinují.

Dva další nové prvky budou usilovat o posílení komunikace a šíření výsledků osvědčených postupů, zejména u projektů, které očividně přispívají k agendě EU pro růst a zaměstnanost. Prvním z nich bude každoroční pořádání konference iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu (včetně vytvoření související internetové stránky a vydání příslušných publikací), a to v době jarního zasedání Evropské rady počínaje březnem 2007. Druhým bude každoroční udělování cen za nejlepší projektové nápady v různých oblastech hospodářské modernizace.

Dále se navrhuje, že by o iniciativě Regiony pro hospodářskou změnu mohla být případně prostřednictvím výročních zpráv Komise o pokroku v oblasti obnovené lisabonské agendy informována Evropská rada.

Útvary Komise, členské státy, regiony a města budou koordinovaným způsobem spolupracovat s cílem poskytnout iniciativě Regiony pro hospodářskou změnu a její možnosti rychlého rozšíření co nejširší podporu. Dle plánu začnou první tematické sítě fungovat koncem roku 2006.

Úvod

1. Evropská politika soudržnosti reaguje na výzvu předsedy Barrosa přednesenou v lednu 2006 „zařadit vyšší rychlost“ v úsilí o růst a větší počet a lepší pracovní místa.

V průběhu devíti měsíců, které od té doby, kdy byla Unie vyzvána, aby zdvojnásobila své úsilí o hospodářskou modernizaci, uplynuly, zahájily členské státy, regiony a města v úzké spolupráci s Komisí intenzivní přípravy nových programů rozvoje, které potrvají do roku 2013. Prostřednictvím těchto programů bude přiděleno 350 miliard EUR podpory Společenství a získáno dalších 150 miliard EUR investic z vnitrostátních veřejných a soukromých zdrojů prostřednictvím spolufinancování. Programy budou schváleny Komisí v první polovině roku 2007.

2. Tyto programy budou vyvrcholením řady kroků, které již Komise učinila s cílem zajistit, aby těchto 500 miliard EUR investic bylo v první řadě věnováno na hospodářskou modernizaci a zvýšení konkurenceschopnosti.

- Komise vytvořila, s podporou Evropské rady, úzkou vazbu mezi regulačním rámcem evropské politiky soudržnosti a obnovenou lisabonskou agendou vytvořením jasné spojitosti mezi regionální hospodářskou konvergencí a hospodářskou modernizací.
- Zavedla myšlenku kvantitativních cílů pro členské státy, aby jim a jejich regionům pomohla zaměřit finanční prostředky politiky soudržnosti z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti na investice do procesu modernizace. Toho bude dosaženo vyhrazením 60 % investic v období 2007 až 2013 na modernizaci nejméně rozvinutých regionů. U všech ostatních regionů je cílovou hranicí 75 %. Hranice 60 % je pro členské státy EU-10 dobrovolná, některé z nich se však již rozhodly ji dodržet.
- Rada přijala strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost, které se zaměřují na tři priority modernizace, jakož i podrobné pokyny pro investice do rozvoje měst.

Každé z těchto rozhodnutí vydané Komisí má členské státy, regiony a města podpořit v tom, aby v rámci jejich hospodářských programů konvergence vybíraly investice, jež přinesou co nejvyšší přidanou hodnotu z hlediska hospodářské modernizace a lepší konkurenceschopnosti. Evropské politice soudržnosti tak pomáhají zařadit vyšší rychlost.

Je však možné učinit ještě více.

Iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu a její možnost rychlého rozšíření

3. Programy regionální konvergence a programy pro konkurenceschopnost a zaměstnanost, jejichž prostřednictvím jsou přidělovány finanční prostředky evropské politiky soudržnosti z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu, jsou spravovány decentralizovaným způsobem, přičemž se řádně zohledňuje zásada subsidiarity. Výběr investic, které budou v období 2007 až 2013 spolufinancovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu, provedou z velké části samy členské státy, regiony a města.

Cílem iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu bude nalézt osvědčené postupy v rámci hospodářské modernizace, zejména ve vztahu k projektům, které jasně přispívají k agendě EU pro růst a zaměstnanost, a rozšířit je do všech regionů s cílem pomoci stimulovat regionální růst a snížit stávající hospodářské rozdíly mezi nimi. Tato iniciativa tedy bude hrát důležitou roli při provádění strategických obecných zásad Společenství pro soudržnost, které zdůrazňují význam sdílení rozvojových strategií na vnitrostátní, regionální a místní úrovni a nutnost vytváření sítí, zejména s cílem zajistit přenos myšlenek do hlavních národních a regionálních programů soudržnosti¹. To bude důležité zejména pro ty členské státy a regiony, které co do výkonu nejvíce zaostávají za průměrem Unie.

Iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu zaměří dva stávající nástroje evropské regionální politiky, program meziregionální spolupráce a program sítí pro rozvoj měst, na témata hospodářského rozvoje stanovená Komisí a odpovídající strategickým obecným zásadám Společenství pro soudržnost. Bude fungovat v rámci nového cíle evropské územní spolupráce². Uvedené dva nástroje budou v období 2007 až 2013 disponovat celkovým rozpočtem 375 milionů EUR.

4. Iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu přinese řadu novinek.

- Regiony a města budou mít nadále možnost vytvářet a řídit své vlastní sítě, ale budou požádány, aby se v rámci této činnosti zabývaly i tématy vybranými s cílem sladit politiky Unie s agendou modernizace. Tato témata stanoví Komise prostřednictvím koordinovaného úsilí svých útvarů ve spolupráci s členskými státy (viz odstavce 14 až 16 pracovního dokumentu útvarů Komise, SEK (2006) 1432).
- Nová možnost rychlého rozšíření poskytne možnost testování modernizačních návrhů od komisařů a jejich útvarů. V rámci této možnosti bude Komise hlavním iniciátorem zřizování sítí regionů a měst, které se k tomu dobrovolně přihlásí, a bude hrát vedoucí úlohu při řízení programů (viz odstavce 7 a 8).
- Bude existovat určité vzájemné propojení mezi tematickým vývojem a hlavními programy evropské regionální politiky. Pomocí tohoto propojení budou projekty testované v rámci rozpočtu 375 milionů EUR iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu rychle rozšířeny do hlavních programů (viz odstavce 9 a 10).
- Města či regiony, které již samostatně nebo společně s ostatními vypracovaly projekty, které se osvědčily, budou mít možnost své zkušenosti rychle a široce rozšířit, a to pomocí výše uvedené možnosti rychlého rozšíření.
- Města a regiony, které se zúčastní iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu, budou vyzvány, aby přijaly závazek, že budou do svých hlavních programů proaktivně začleňovat osvědčené postupy. Toho by mohly dosáhnout tím, že v

¹ KOM (2006) 386 v konečném znění; návrh rozhodnutí Rady o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost, 13. bod odůvodnění.

² Právní základ je stanoven v čl. 7 odst. 3 nařízení Rady č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999. Další podrobnosti týkající se prováděcích ustanovení viz nařízení o Evropském fondu pro regionální rozvoj 1080/2006 ze dne 5. července 2006.

rámci svých hlavních programů označí iniciativu Regiony pro hospodářskou změnu za prioritu (v rámci programů Evropského fondu pro regionální rozvoj) nebo do nich začlení zvláštní doložku. Uvedený závazek bude vyžadován pro případné využití možnosti rychlého rozšíření.

- V rámci iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu bude zapotřebí úsilí o zvýšenou a intenzivní komunikaci s cílem rychle rozšířit osvědčené postupy do všech regionů a měst v Unii. Za tímto účelem budou každoročně odměňovány regionální inovační projekty přinášející znamenité výsledky z hlediska hospodářské modernizace (viz odstavce 11 až 13).

5. Díky těmto novinkám poskytne iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu Unii nový nástroj, který podníká hospodářskou modernizaci a lepší konkurenceschopnost, v němž Komise sehraje jasnou úlohu v rámci možnosti rychlého rozšíření. Pro regiony a města bude představovat příležitost pracovat na konkrétních tématech zaměřených na hospodářskou modernizaci. Dále stimuluje progresivní myšlení při provádění programů podporovaných v rámci evropské regionální politiky z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj a zajistí, že budou ve zvýšené míře trvale přispívat k cílům modernizace.

6. Iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu bude z hlediska svého provozu snadno zvládnutelná a nepřinese žádnou další byrokratickou zátěž, neboť bude fungovat za pomoci stávajících nástrojů meziregionální spolupráce a programů sítí pro rozvoj měst. Bude plně respektovat zásady subsidiarity a decentralizace. Iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu tak doplní již přijatá rozhodnutí Komise a Rady, jakož i jimi pořádané akce.

7. Komise v rámci cíle evropské územní spolupráce evropské politiky soudržnosti zajistí spolufinancování programů iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu a pro sítě působící v rámci možnosti rychlého rozšíření zajistí průběžnou podporu odborníků a případně i administrativní pomoc. U návrhů, které se osvědčí, mohou spolufinancování převzít programy evropské regionální politiky podporované z Evropského fondu pro regionální rozvoj, a finanční prostředky mohou být poskytnuty rovněž z programů Evropské investiční banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj. Do vývoje projektů může být zapojena také iniciativa technické podpory JASPERS.

8. Součástí iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu bude i možnost rychlého rozšíření. Stejně jako u ostatních prvků iniciativy bude tato možnost pro regiony a města dobrovolná, avšak s tím podstatným rozdílem, že vedoucí úlohu bude zastávat spíše Komise než regiony a města. Komise ve spolupráci s členskými státy stanoví témata, jimiž se sítě budou zabývat, vyzve regiony a města, které o to projeví zájem, aby se staly součástí některé z tematických sítí, společně s řídicími orgány bude tematické sítě řídit a shromažďovat výsledky. Sítím v rámci možnosti rychlého rozšíření navíc bude nabídnuta odborná pomoc na vytvoření akčních plánů pro testování a vyhodnocování osvědčených postupů. Stejně jako u ostatních prvků iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu bude možnost rychlého rozšíření fungovat prostřednictvím stávajících mechanismů pro meziregionální spolupráci a rozvoj měst.

Vzájemné propojení

9. Zkušenosti prokázaly, že je třeba vytvořit pevnou vazbu mezi pilotními projekty, které rozvíjejí nové myšlenky, a programy evropské regionální politiky podporovanými z Evropského fondu pro regionální rozvoj, jež disponují značnou částí rozpočtu dané politiky. Tato vazba má zásadní význam pro rychlé a co nejširší rozšíření a realizaci nových myšlenek. Iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu přinese zejména v rámci své možnosti rychlého rozšíření ustanovení, která umožní vzájemnou výměnu zkušeností. Rovněž naváže na zkušenosti iniciativy Společenství EQUAL, která významným dílem přispívá k šíření osvědčených postupů v oblastech, které se týkají akcí spolufinancovaných Evropským sociálním fondem.

Za prvé budou moci regiony, které v rámci programů evropské regionální politiky podporovaných z Evropského fondu pro regionální rozvoj, v rámci jiných programů EU či v rámci svých vlastních národních a regionálních programů vypracovaly příkladné projekty, využít možnosti jejich vyhodnocení v rámci iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu a rozšíření po celé Unii.

Za druhé budou členské státy, regiony a města účastníci se iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu vyzváni, aby prokázaly, že vytvářejí vazbu mezi svou prací v rámci sítí iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu a svými hlavními programy. Cílem je zajistit rychlé rozšíření myšlenek rozvinutých v rámci iniciativy do hlavních programů, přičemž toto propojení bude mít zásadní význam pro regiony zastoupené v sítích v rámci možnosti rychlého rozšíření.

10. Toto vzájemné propojení mezi dvěma typy aktivit regionálního rozvoje by bylo možné zajistit stanovením různých snadno splnitelných požadavků, např. tím, že bude iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu určena prioritou (v rámci programů Evropského fondu pro regionální rozvoj) nebo bude do hlavních programů regionů a měst účastnících se iniciativy začleněna zvláštní doložka o závazku k začleňování nových myšlenek do jejich programů.

Snaha o lepší komunikaci

11. Efektivní komunikace bude klíčovou součástí iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu. Zajistí rychlé šíření myšlenek, výsledků a podrobností osvědčených projektů. Základem efektivní komunikace bude koordinované úsilí všech oddělení pro informace zúčastněných útvarů Komise při organizování seminářů, vydávání publikací a využívání ostatních nástrojů komunikace.

12. Klíčovým prvkem bude v dané souvislosti konference iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu, která se bude konat každý rok, a to v době jarního zasedání Evropské rady. Ta jasně prokáže, že politiky Společenství přispívají k hospodářské modernizaci a dosažení lisabonských cílů. První z těchto každoročně pořádaných konferencí se uskuteční v březnu 2007.

U příležitosti podnětu konference pořádané v březnu 2007 bude spuštěna nová internetová stránka pro výměnu osvědčených postupů. Na počátku své existence bude tato stránka obsahovat podrobnosti o 50 projektech v klíčových oblastech jako výzkum, technické inovace, informační společnost, udržitelný hospodářský rozvoj a finanční inženýrství. Tyto informace budou vzaty z probíhajících programů. Do konce roku 2007 by se měl počet projektů zvýšit alespoň na 150. Komise každý rok na konferenci iniciativy Regiony pro

hospodářskou změnu zveřejní přehled nejlepších projektů z různých oblastí působnosti iniciativy.

13. Nedílnou součástí komunikační politiky iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu bude každoroční udělování cen za nejlepší projekty v rámci vybraných témat týkajících se hospodářské modernizace. Tyto ceny, jež budou každoročně prezentovány na jarní konferenci iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu, zlepšují informovanost o osvědčených postupech, stimuluje výměnu zkušeností a zviditelní progresivní myšlení. Podrobnosti prvního udílení cen budou oznámeny na konferenci v březnu 2007.

Iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu a její možnost rychlého rozšíření: shrnutí

Následující tabulka shrnuje charakteristické rysy iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu, zejména s ohledem na možnost rychlého rozšíření:

	Regiony pro hospodářskou změnu	Možnost rychlého rozšíření
Sítě zabývající se tématy hospodářské modernizace a konkurenceschopnosti	Ano	Ano
Iniciátor zřizování sítí	Region nebo město	Komise
Vedoucí subjekt v rámci sítě	Region nebo město	Region nebo město
Podpora programu sítí ze strany evropské regionální politiky	Ano	Ano
Doplňková podpora Komise v podobě odborné a administrativní pomoci	Ne	Ano
Hodnocení výsledků	Regiony a města	Komise, regiony a města
Závazek k proaktivnímu začleňování osvědčených návrhů do hlavních programů	Žádoucí	Nezbytné
Účast řídicích orgánů programů v sítích	Žádoucí	Nezbytné
Účast na udělování cen iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu	Ano	Ano
Rychlé rozšíření výsledků	Žádoucí	Nezbytné

Témata pro modernizaci

14. Nový regulační rámec pro evropskou politiku soudržnosti na období 2007–2013 stanoví, v rámci zastřešujícího cíle hospodářské modernizace, strategické obecné zásady pro investice členských států a regionů. Vyzývá je, aby maximalizovaly konvergenční efekt svých investic tím, že se, bude-li to užitečné, zaměří na témata uvedená v těchto zásadách. Výběr témat se bude v jednotlivých členských státech a regionech lišit podle jejich příslušné hospodářské situace. Toto úsilí o konkrétní zaměření investic bude posíleno stanovením určitých cílových hodnot.

15. Strategické obecné zásady nabízejí členským státům a regionům řadu témat, v jejichž rámci mohou vytvářet své programy hospodářského rozvoje. Tři tematické soubory uvedené v obecných zásadách a průřezovou územní dimenzi lze shrnout takto:

- zlepšení atraktivity členských států, regionů a měst zlepšením jejich dostupnosti, zajištěním adekvátní kvality a úrovně služeb a zachováním jejich potenciálu z hlediska životního prostředí;
- podpora inovací, podnikání a růstu znalostní ekonomiky posilováním kapacit v oblasti výzkumu a inovací, včetně ekologických inovací a nových informačních a komunikačních technologií;
- tvorba většího počtu a lepších pracovních míst pomocí zapojení více osob do zaměstnání nebo do podnikání, zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků a zvýšení investic do lidského kapitálu;
- dosažení celkově vysokého růstového potenciálu a vyváženého regionálního rozvoje zaměřením pozornosti na zvláštní zeměpisné okolnosti.

Tyto obecné zásady se podobají prioritním oblastem, které určila Evropská rada v březnu 2006: více investovat do znalostí a inovací; uvolnit podnikatelský potenciál malých a středních podniků a zvýšit počet pracovních příležitostí pro prioritní kategorie. Evropská rada rovněž upozornila na význam investic v oblasti energetiky. Obecně platí, že iniciativa přispěje k průřezovým otázkám politiky soudržnosti týkajícím se podpory rovnosti žen a mužů, omezení znevýhodnění a podpory udržitelného rozvoje.

16. Různé útvary Komise již odvedly značný díl práce při stanovení témat, jimiž se má iniciativa Regiony pro hospodářskou změnu zabývat. Tato témata jsou podrobněji popsána v pracovním dokumentu útvarů Komise SEK (2006) 1432.

Při provádění iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu, zejména v rámci možnosti rychlého rozšíření, bude nadále probíhat spolupráce mezi útvary Komise, která vedla k vytyčení témat. Útvary Komise budou společně řídit i různé tematické sítě v rámci možnosti rychlého rozšíření. Cílem je zachovat úzkou spojitost mezi politikami Společenství a tematickými sítěmi, a tím poskytnout různým politikám příležitost rozvíjet významné myšlenky související s hospodářskou modernizací.

Další kroky

17. Útvary Komise, členské státy, regiony a města budou koordinovaným způsobem spolupracovat s cílem poskytnout iniciativě Regiony pro hospodářskou změnu a její možnosti rychlého rozšíření co nejširší podporu. Finské předsednictví ukončí příslušná jednání na neformální schůzce ministrů pro regionální politiku, která se bude konat v Bruselu dne 21. listopadu, kde vyzve členské státy, aby schválily nové zaměření stávajících nástrojů, jakož i cíle a témata, jež vybrala Komise.

Útvary Komise mají při organizování možnosti rychlého rozšíření značný náskok a plánuje se, že první tematické sítě zahájí svoji činnost na konci roku 2006.